

**EBELERE YÖNELİK
RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI:
*GEBELİK VE LOHUSALIK DÖNEMİ***

Editör
Doç.Dr. Sultan ALAN

Yazarlar
Bil.Uzm. Ayseren ÇEVİK
Doç.Dr. Sultan ALAN

© Copyright 2019

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-749-2

Kitap Adı

Ebelere Yönelik Ruh Sağlığı ve Hastalıkları: Gebelik ve Lohusalık Dönemi

Editör

Sultan ALAN

Yazarlar

Ayseren ÇEVİK

Sultan ALAN

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

25465

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık

Bisac Code

HEA041000

DOI

10.37609/akya.1407

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Sayın Okuyucu,

Bu eser temel olarak ebelik öğrencileri ve ebeler için hazırlanmış olmakla beraber, diğer sağlık profesyonellerinin de kullanabileceği görsel açıdan zengin, kısa, net ve somut bilgiler içeren bir kaynak niteliğindedir. Bu eserin yazılma amacı, ebelik alanında ruh sağlığı ve hastalıklarına ilişkin kaynakların sınırlı olmasıdır. Kitabımız üç bölümden oluşmaktadır. Kitabın ilk bölümünde temel ruh sağlığı ve hastalıkları, ikinci bölümünde gebelik ve postpartum dönemde ruh sağlığı ve hastalıkları, üçüncü bölümünde ise ruh sağlığı ve hastalıklarında ebelerin rollerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

“Ebelere Yönelik Ruh Sağlığı ve Hastalıkları: Gebelik ve Lohusalık Dönemi” kitabının, tüm sağlık profesyonellerinin yararlanabileceği bir kaynak olacağına gönülden inanıyoruz.

Doç.Dr. Sultan ALAN

Bil.Uzm. Ayseren ÇEVİK

Adana, 2019

İÇİNDEKİLER

1.BÖLÜM

Ruh Sağlığı ve Hastalıkları	1
A. Ruh Sağlığı.....	1
B. Ruh Sağlığı Hastalıkları.....	2
1. Bipolar Bozukluk (İkiuçlu Bozukluk, Manik Depresif Hastalık).....	2
Bipolar Bozukluk Epidemiyolojisi.....	3
Bipolar Bozukluk Risk Faktörleri.....	3
Bipolar Bozukluk Nedenleri.....	3
Bipolar Bozukluk Tanı ve Klinik Seyri.....	4
Manik ataklar.....	6
Depresyon atakları.....	6
Bipolar Bozukluk Tedavisi.....	7
2. Depresyon.....	8
Depresyonun Tanımı.....	8
Depresyonun Epidemiyolojisi.....	8
Depresyonun Risk Faktörleri.....	9
Depresyonun Nedenleri.....	9
Depresyonun Patofizyolojisi.....	9
Depresyonun Klinik Semptomları ve Tanı.....	10
Depresyonun Tedavisi.....	11
Depresyonun Komplikasyonları.....	11
Depresyonu Önleme.....	12
3. Yaygın Anksiyete Bozukluğu (Yab).....	12
Yaygın Anksiyete Bozukluğu Tanımı.....	12
Yaygın Anksiyete Bozukluğu Epidemiyoloji.....	12
Yaygın Anksiyete Bozukluğu Risk Faktörleri.....	12
Yaygın Anksiyete Bozukluğu Nedenleri.....	12
Yaygın Anksiyete Bozukluğu Klinik Belirtileri ve Tanı.....	13
Yaygın Anksiyete Bozukluğu Tedavisi.....	14
4. Obsesif Kompulsif Bozukluk (Okb).....	15
Obsesif Kompulsif Bozukluk Tanımı.....	15
Obsesif Kompulsif Bozukluk Epidemiyolojisi.....	15
Obsesif Kompulsif Bozukluk Risk Faktörleri.....	15
Obsesif Kompulsif Bozukluk Nedenleri.....	15
Obsesif Kompulsif Bozukluk Klinik Belirtiler ve Tanı.....	16
Obsesyon Tipleri.....	17
Kompulsiyon Tipleri.....	19
Obsesif Kompulsif Bozukluk Tedavisi.....	23
Obsesyon ve Kompulsiyon Vaka Örnekleri.....	24

5. Psikoz	26
Şizofreni	26
Şizofreni Tanımı.....	26
Şizofreni Epidemiyolojisi	27
Şizofreni Risk Faktörleri	27
Şizofreni Nedenleri ve Patofizyolojisi	28
Şizofreni Klinik Belirtiler ve Tanı	29
Şizofreni Tedavi.....	31
Sanrısız Bozukluk	32
Kısa Psikotik Bozukluk	33
Şizofreniform Bozukluk.....	33
Şizoaffektif Bozukluk.....	33
Psikoaktif Madde/İlaç Kullanımının Yol Açtığı Psikotik Bozukluk.....	33
Tıbbi Duruma Bağlı Psikotik Bozukluk.....	34
6. Yeme Bozuklukları	34
Anoreksiya Nervoza (AN).....	36
Bulimiya Nervoza	39
7. Madde Kullanım Bozuklukları	41
Bağımlılık Yapan Maddeler	44
a. Sigara	44
b. Alkol	45
c. Esrar	45
d. Kokain.....	46
e. Uçucu Maddeler.....	46
f. Halüsinojenler.....	46
g. Ekstazi	47
h. Eroin.....	47
Madde Kullanım Bozukluğu Epidemiyolojisi	48
Madde Kullanım Bozukluğu Tanı Ölçütleri.....	49
Madde Kullanım Bozukluğu Tedavisi	50
8. Posttravmatik stres bozukluğu.....	53
Posttravmatik Stres Bozukluğu Tanımı	53
Posttravmatik Stres Bozukluğu Epidemiyolojisi.....	53
Posttravmatik Stres Bozukluğu Klinik Belirtiler	54
Posttravmatik Stres Bozukluğu Tanı Ölçütleri.....	55
Posttravmatik Stres Bozukluğu Tedavisi.....	56

2.BÖLÜM

Gebelik ve Lohusalık Döneminde Ruh Sağlığı Hastalıkları.....	59
A. Annelik Ve Psikososyal Boyutu	59
B. Doğum Korkusu (Tokofobi)	61
1. Primer Tokofobi.....	61
2. Sekonder Tokofobi.....	61
3. Depresif Hastalık Semptomu Olarak Tokofobi.....	62
Doğum Korkusunun Nedenleri ve İlişkili Faktörler	62
Biyolojik Nedenler	63
Psikolojik Nedenler	63
Sosyal Nedenler.....	63
İkincil Nedenler	64
Doğum Korkusunun Olumsuz Sonuçları.....	64
Doğum Korkusuyla Baş Etme	65
C. Gebelik ve Lohusalık Döneminde Ruh Sağlığı ve Hastalıkları	66
1. Duygudurum Bozuklukları	68
Major Depresyon	68
Postpartum Depresyon	69
Postpartum Depresyonun Epidemiyolojisi	69
Postpartum Depresyonun Risk Faktörleri.....	70
Postpartum Depresyonun Nedenleri	71
Postpartum Depresyonun Semptomları	71
Postpartum Depresyonun Tanısı ve Taraması	71
Postpartum Depresyonun Tedavisi	75
Postpartum Depresyonun Komplikasyonları.....	76
Postpartum Depresyonu Önleme	77
Bipolar Bozukluk	78
Bipolar Bozukluk Epidemiyolojisi.....	78
Bipolar Bozukluk Risk Faktörleri ve Nedenleri	79
Bipolar Bozukluk Klinik Belirtileri ve Tanı.....	79
Bipolar Bozukluk Tedavisi.....	81
2. Anksiyete Bozuklukları.....	82
3. Yeme Bozuklukları	84
4. Şizofreni	85
5. Madde Kullanım Bozuklukları	87
Alkol	88
Sigara	89
Esrar.....	90
Kokain	90
6. Doğum Sonrası Posttravmatik Stres Bozukluğu	91
Doğum Sonrası Posttravmatik Stres Bozukluğu Epidemiyolojisi	91
Doğum Sonrası Posttravmatik Stres Bozukluğu Risk Faktörleri ve Nedenleri	92
Doğum Sonrası Posttravmatik Stres Bozukluğu Tedavisi	95

3.BÖLÜM

Ruh Sağlığı Hastalıkları Yönetiminde Ebelerin Rollerini	97
A. İyileştirici Bakım	97
B. Doğum Eylemini İyileştirmeye Yönelik Ebe Tarafından Destekleyici Bakım	98
Fiziksel Destek.....	99
Duygusal Destek	100
Bilgilendirme Desteği.....	100
Savunma Desteği.....	101
C. Ruh Sağlığı Hastalıklarında Ebelik Girişimleri	102
D. Ruh Sağlığı Ve Hastalıkların Yönetiminde Ebelerin Rollerini	104
Kaynaklar.....	107

KAYNAKLAR

1. WHO. Investing mental health. 2003. Erişim: (<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42823/9241562579.pdf?sequence=1&isAllowed=y>) 2019. Erişim tarihi: 23.09.2019
2. WHO. Mental Health Atlas. 2011. Erişim: (https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44697/9799241564359_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y) 2019. Erişim tarihi: 20.11.2019
3. Yıldırım, S, Yalçiner, N, Güler, C.(2017). Kronik Ruhsal Hastalıklarda Bakımveren Yükü: Sistematik Derleme. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 8(3): 165-171.
4. Türkiye Psikiyatri Derneği. Bipolar Bozukluk. 2019. Erişim: (<http://www.psikiyatri.org.tr/halka-yonelik/22/bipolar-bozukluk-ikiuclu-bozukluk-manik-depresif-hastalik>) 2019. Erişim tarihi: 24.11.2019
5. Yeloğlu, ÇH, Hocaoğlu, Ç. (2017). Önemli bir ruh sağlığı sorunu: bipolar bozukluk. *Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Dergisi*, 8(30):41-54.
6. Köroğlu, E. (1994). DSM IV tanı ölçütleri el kitabı. Hekimler Yayın Birliği, Ankara,179-182.
7. Goodwin FK, Jamison KR.(2007). Manic-DepressiveIllness. Bipolar Disorders and Recurrent Depression. 2nd Edition. Goodwin FK &Jamison KR. Oxford UniversityPress.
8. World Health Organization. Depression A Global Public Health Concern. 2012. Erişim:(https://www.who.int/mental_health/management/depression/who_paper_depression_wfmh_2012.pdf) 2019. Erişim tarih: 28.07.2019
9. Tuman, TC. (2015). DSM-5 Kriterlerine göre tanı konan depresyon, yaygın anksiyete bozukluğu, sosyal anksiyete bozukluğu ve panik bozukluk hastalarında serum oksitosin düzeylerinin sağlıklı kontrollerle karşılaştırılması, Tıpta Uzmanlık Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Bolu.
10. Sertçelik, S. Depresyon. Haydarpaşa Numune Eğitim Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği. 2013. Erişim: (http://www.istanbul saglik.gov.tr/w/sb/per/belge/depresyon_2013.pdf) 2019. Erişim tarih: 21.09.2019
11. World Health Organization. Depression and Other Common Mental Disorders. 2017. Erişim:(<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254610/WHO-MSD-MER-2017.2-eng.pdf>) 2019. Erişim tarih: 22.09.2019
12. Türen, E. (2014). Prenatal anne-bebek bağlanmasında maternal oksitosin, kortizol ve prolaktin düzeylerinin etkisi ve annenin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin ilişkisi. Uzmanlık Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Konya.
13. Poyraz, B. (2018). Acil servise baş ağrısı yakınması ile başvuran hastalarda depresyon sıklığının ve depresyon öngörü özelliklerinin saptanması. Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı, İzmir.
14. Karaatlı, İ. (2014). Yaygın anksiyete bozukluğu ve panik bozukluk ile serum oksitosin düzeylerinin ilişkisi. Tıpta Uzmanlık Tezi, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Kayseri.
15. Mayo clinic. Depression. 2018. Erişim:(<https://www.mayoclinic.org/diseasesconditions/depression/symptoms-causes/syc-20356007>) 2019. Erişim tarih: 05.08.2019

16. Pariante, CM. (2003). Depression, stress and the adrenal axis. *Journal of Neuroendocrinology*, 15(8): 811-812. Doi: 10.1046/j.1365-2826.2003.01058.x
17. Duman, BU. (2019). Postpartum depresyon, eş desteği ve duygu düzenleme güçlükleri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
18. Tolentino, JC, Schmidt, SL. (2018). DSM-5 Criteria and Depression Severity: Implications for Clinical Practice. *Frontiers in Psychiatry*, 9, 450. Doi: 10.3389/fpsy-2018.00450.
19. Ersoy, F, Edirne, T, Oğuz, TF. (2003). Birinci basamakta anksiyete bozuklukları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 12(8): 287.
20. Zayman, EP. DSM-5'te obsesif kompulsif bozukluk. *Cukurova Medical Journal*, 2016; 41(2): 360-362. Doi: 10.17826/cutf.207909
21. Şuer, T. (2005). Posttravmatik stres bozukluğu. *Medikal Açından Stres ve Çareleri Sempozyum Dizisi*, 47, 205-210.
22. Mete, HE. (2008). Kronik hastalık ve depresyon. *Klinik Psikiyatri*, 11(3): 3-18.
23. Türkiye Psikiyatri Derneği. Yaygın Anksiyete Bozukluğu. 2019. Erişim: (<http://www.psikiyatri.org.tr/halka-yonelik/25/yaygin-anksiyete-bozuklugu>) 2019. Erişim tarihi: 25.11.2019
24. Ünsalver, BÖ, Balcıoğlu, İ. (2006). Yaygın Anksiyete Bozukluğu: Epidemiyoloji, Prognoz ve Farmakolojik Olmayan Tedaviler. *Cerrahpaşa Tıp Dergisi*, 37:115-120.
25. Sadock, BJ, Sadock, VA. (2003). Psychotherapies. Synopsis of Psychiatry 9th edition. Philadelphia, Lippincott Williams&Wilkins, pp.923-974.
26. Amerikan Psikiyatri Birliği (1994) Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı, Dördüncü Baskı (DSM-IV) (Çev. Ed: E Köroğlu). Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 1995.
27. MayoClinic. Generalized Anxiety Disorders.2019.Erişim:(<https://www.mayoclinic.org/diseasesconditions/generalized-anxiety-disorder/symptoms-causes/syc-20360803>) 2019. Erişim tarihi:29.11.2019
28. Skapinakis, P, Lewis, G, Mavreas, V. (2003). Unexplained fatigue syndromes in a multinational primary care sample:specificity of definition and prevalence and distinctiveness from depression and generalized anxiety. *Am J Psychiatry*, 160: 785-787.
29. Beşiroğlu, L, Ağargün, MY. (2006). Obsesif Kompulsif Bozuklukta Sağlık Yardımı Arama Davranışı İle İlişkili Etmenler: Hastalık İle İlişkili ve Genel Etmenlerin Rolü. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(3):213-222.
30. Karamustafaloğlu, KO. (2016). Obsesif Kompulsif Bozukluk. *Turkish Family Physician*, 1(1).
31. UpToDate. Obsessive Compulsive Disorder. 2019. Erişim:(<https://www.uptodate.com/contents/obsessive-compulsive-disorder-in-adults#pathogenesis-clinical-manifestations-course-and-diagnosis#H408548032>) 2019. Erişim tarihi: 30.11.2019
32. MayoClinic. Obsessive Compulsive Disorder. 2019.Erişim:(<https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/obsessive-compulsive-disorder/symptoms-causes/syc-20354432>) 2019. Erişim tarihi: 30.11.2019
33. Zayman, EP. (2016). DSM-5'te obsesif kompulsif bozukluk. *Cukurova Medical Journal*, 41(2):360-362.
34. Türkiye Psikiyatri Derneği. 2019. Erişim: (<http://www.psikiyatri.org.tr/halka-yonelik/29/obsesif-kompulsif-bozukluk>) 2019. Erişim tarihi: 24.11.2019

35. MayoClinic. Schizophrenia. 2019 Erişim: (<https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/schizophrenia/symptoms-causes/syc-20354443>) 2019. Erişim tarihi: 01.12.2019
36. WHO. Schizophrenia. 2019 Erişim: (<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/schizophrenia>) 2019. Erişim tarihi: 01.12.2019
37. Summakoğlu, D, Ertuğrul, B. (2018). Şizofreni ve Tedavisi. *Lectio Scientific*, 2(1), 43-61.
38. Işık E. (2006). Güncel Şizofreni, Format Matbaacılık, s:450-487, Ankara.
39. Köroğlu, E, Sargın, E. ve ark. (2007). Şizofreni ve Diğer Psikotik Bozukluklar, DSM-IV Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı, Hekimler Yayın Birliği, 4: 419-487, Ankara.
40. Güney, E, Kuruoğlu, AÇ. (2007). Yeme Bozukluklarında Beyin Görüntüleme Yöntemleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 10(2).
41. Yücel, B. (2009). Estetik bir kaygıdan hastalığa uzanan yol: yeme bozuklukları. *İlk Söz*.
42. Sönmez, AÖ. (2017). Çocuk ve Ergenlerde Yeme Bozuklukları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 9(3), 301-316.
43. Öyekçin, DG, Şahin, EM. (2011). Yeme bozukluklarına yaklaşım. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, 15(1), 29-35.
44. Amerikan Psikiyatri Birliği. (2014). *Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı*. (E. Köroğlu, Çev.) Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
45. Uzbay, T. (2018). Bağımlılık Yapan Maddeler Ve Özellikleri. *Meslek içi sürekli eğitim dergisi*, 16-33.
46. Uzun, M., Karakaş, B., Topaloğlu, Ö., Taşkırın, E., Akar, H., Özdoğan, Ö. (2015). Ekstazi intoksikasyonuna bağlı kötü bir kabus: STsegmentelevasyonu. *FNG & Bilim Tıp Dergisi*, 1(2), 94-97.
47. WHO. (2019). *Health Topics: Alcohol*. Erişim adresi [12.12.2019]: https://www.who.int/topics/alcohol_drinking/en/
48. Kahraman, B. (2019). Madde bağımlılığı nedeniyle hastanede yatarak tedavi gören bireylerde benlik saygısı ve aleksitimi arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı. İstanbul.
49. Koçak, EE, Kılıç, C. (2017). Travma Sonrası Stres Bozukluğunda Bilişsel Bozukluklar. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 28(2), 124-131.
50. Şuer, T. (2005). Posttravmatik Stres Bozukluğu. *Medikal Açından Stres ve Çareleri Sempozyum Dizisi*, (47).
51. Özten, E., & Sayar, G. H. (2015). Eşik altı travma sonrası stres bozukluğu. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 7(4), 348-355.
52. Kavakcı, Ö. (2015). Travma Sonrası Stres Bozukluğunun Etiyolojisi. *Türkiye Klinikleri Psychiatry-Special Topics*, 8(1), 31-37.
53. Demir, SC, Sucu, M. Biyo-Psiko-Sosyal Obstetrik ve Jinekoloji. Akademisyen Kitabevi: Ankara, 2019.
54. Gabbe, S, Niebly, JR, Simpson, JL, Landon, MB, Galan, HL, Jauniaux, ERM, Driscoll, DA, Berghella, V, Grobman, WA. (2017). *Obstetrics*. 7.Edition, Elsevier, 246-249.
55. Konuk, N., Kiran, S., & Tamam, L. (2007). Duygudurum Bozuklukları Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının bipolar bozukluk taramasında geçerliliği. *Türk Psikiyatri Derg*, 18, 147-154.
56. Kabukçuoğlu, K. (2017). Kadın Sağlığı Sorunlarının Psikosomatik Yansımaları. Detay Yayıncılık: İstanbul.

57. Azad, R, Fahmi, R, Shrestha, S, Joshi, H, Hasan, M, Khan, ANS, Chowdhury, MAK, Arifeen, SE, Billah, SM. (2019). Prevalence and risk factors of postpartum depression withinoneyearafterbirth in urban slums of Dhaka, Bangladesh. *PLoSOne*,14(5): e0215735. Doi: 10.1371/journal.pone.0215735
58. Anokye, R, Acheampong, E, Budu-Ainooson, A, Obeng, EI, Akwasi, AG. (2018). Prevalence of postpartum depression and interventionsutilized for itsmanagement. *Annals of General Psychiatry*, 17(18). Doi: 10.1186/s12991-018-0188-0
59. Kolukırık, Ü. (2016). Postpartum depresyon belirtisini etkileyen etmenler ve postpartum depresyon belirtisinin emzirme ile ilişkisi. *Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İzmir.*
60. Yeaton-Massey, A, Herrero, T. (2019). Recognizing maternal mental healthdisorders: beyond postpartum depression. *CurrOpinObstetGynecol*, 31(2): 116-119. Doi: 10.1097/GCO.0000000000000524
61. Lara-Cinisomo, S, McKenney, K, DiFlorio, A, Meltzer-Brody, S. (2017). Associations-between postpartum depression, breastfeeding, and oxytocinlevels in Latinamothers. *BreastfeedingMedicine*, 12, 7. Doi: 10.1089/bfm.2016.0213
62. Lara-Cinisomo, S, Zhu, K, Fei, K, Bu, Y, Weston, AP, Ravat, U. (2018). Traumaticevents: exploringassociationswith maternal depression, infantbonding, and oxytocin in Latinamothers. *BMC Women's Health*, 13, 31. Doi: 10.1186/s12905-018-0520-5
63. Skrundz, M, Bolten, M, Nast, I, Hellhammer, DH, Meinschmidt, G. (2011). Plasma-oxytocinconcentration during pregnancy is associatedwithdevelopment of postpartum depression. *Neuropsychopharmacology*, 36(9): 1886. Doi: 10.1038/npp.2011.74
64. Marakoğlu, K, Özdemir, S, Çivi, S. (2009). Postpartum depresyon. *Türkiye Klinikleri J MedSci*, 29(1).
65. Mah, BL. (2016).Oxytocin, postnatal depression, and parenting: a systematicreview. *Harvard Review of Psychiatry*, 24(1): 1-13. Doi: 10.1097/HRP.0000000000000093
66. Jobst, A, Krause, D, Maiwald, C, Härtl, K, Myint, AM, Kästner, R, Obermeier, M, Padberg, F, Brücklmeier, B, Weidinger, E, Kieper, S, Schwarz, M, Zill, P, Müller, N. (2016). Oxytocincourseover pregnancy and postpartum period and the associationwith postpartum depressivesymptoms. *ArchWomensMent Health*, 19, 571-579. Doi: 10.1007/s00737-016-0644-2
67. World Health Organization. Postpartum Depression: LiteratureReview Of RiskFactors And Interventions.2019.Erişim:(https://www.who.int/mental_health/prevention/suicide/lit_review_postpartum_depression.pdf) 2019. Erişim tarih: 10.08.2019
68. Bobo, WV, Yawn, BP. (2014). Concise Review for Physicians and Other Clinicians: Postpartum Depression. *Mayo ClinicProceedings*, 89(6): 835-844. Doi:10.1016/j.mayocp.2014.01.027
69. T.C. Sağlık Bakanlığı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Kadın ve Üreme Sağlığı Daire Başkanlığı. Doğum Sonu Bakım Yönetim Rehberi. 2018.
70. Erişim:(https://www.tuseb.gov.tr/enstitu/tacese/yuklemeler/ekitap/ruh_sagligi/kadin_rs/2018_dogumsonubakreh.pdf) 2019. Erişim tarih: 13.08.2019
71. Hughes, EJ. (2018). Newly discovered physiological effect of oxytocin. *Endocrinology&MetabolicSyndrome*, 7(3). Doi: 10.4172/2161-1017.1000288
72. Buckley, SJ. Hormonal Physiology of Childbearing: Evidence and Implications for Women, Babies, and Maternity Care. 2015. Erişim: (<http://www.nationalpartnership.org/our-work/resources/health-care/maternity/hormonal-physiology-of-childbearing.pdf>) 2019. Erişim tarih: 23.09.2019

73. De Cagna, F, Fusar-Poli, L, Damiani, S, Rocchetti, M, Giovanna, G, Mori, A, Politi, P, Brondino, N. (2019). The role of intranasal oxytocin in anxiety and depressive disorders: A systematic review of randomized controlled trials. *Clinical Psychopharmacology and Neuroscience*, 17(1):1-11.
74. Erdem, Ö, Bucaktepe, GE. (2012). Postpartum depresyon görülme sıklığı ve tarama yöntemleri. *Dicle Tıp Dergisi*, 39(3): 458-461. Doi: 10.5798/diclemedj.0921.2012.03.0182
75. Culliford, L. (2005). Healing from within: Spirituality and mental health.
76. Karaçam, Z, Akyüz, EÖ. (2011). Doğum Eyleminde Verilen Destekleyici Bakım ve Ebe/Hemşirenin Rolü, *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi-Hemşirelik Dergisi*, 19(1):45-53.
77. Uludağ, E, Mete, S. Doğum Eyleminde Destekleyici Bakım, *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 2014; 3(2): 22-29.
78. Şahin, N, Dinç, H, Dişsiz, M. (2009). Gebelerin Doğuma İlişkin Korkuları ve Etkileyen Faktörler, *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 40(2).
79. Çiçek Ö, Mete S. (2015). Sık Karşılaşılan Bir Sorun: Doğum Korkusu, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(4): 263-268.
80. Adams, ED, Bianchi, AL. (2008). A Practical Approach to Labor Support, *JOGNN*, 37(1): 106-115.
81. Yalçınsoy H. (2019). Gebelerin Doğuma İlişkin Korkuları ve Korkularıyla Baş Etme Yöntemleri (Yüksek Lisans Tezi). Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Kırklareli.